

Spoštuj starost!

Mladinska enodejanjka.

O S E B E:

Ded; Janez, njegov sin; Meta, njegova snega. Janko, Peter, Minka, Tonček, njuni otroci. Mica, dedova sestra. Stražnik občinski, dva delavca kot mosača.

Kmetiška soba pozimi. V ozadju vrata in zraven njih eno okno ali dve, kjer se vidi vun na s snegom pokrite pokrajino. Na desni bolj spredaj vrata v čumnato in starinska stenska ura, v kotu zadaj miza s klopni. Na levi v sprednjem kotu velika zelena peč z zapečkom in s klopjo na obeh straneh, a v zadnjem kotu postelja.

(Konec.)

ŠESTI PRIZOR.

Prejšnji. — Janko in stražnik

(vstopita skozi vrata v ozadju. Stražnik drži Janka za ovratnik pri suknji).

Stražnik.

Pozdravljeni! Ne prestrašite se preveč
obiska mojega, četudi vam ni všeč!
Vaš ta-le fant sedaj z menoj bo šel,
da za sirovost svojo bo prejel
pravično in zaslužen plačilo,
ki bo postavno se mu prisodilo!

Meta

(dvigne obupno sklenjene roke).
Za Boga vendar, kaj spet to pomeni?
Povej vse po pravici, Janko, meni!
O, Kristus nazarenski,
ti meni vbogi ženski
moči, poguma daj,
da to prenesem zdaj!

Janko.

Ko jaz in France sva vozila
sani od Klanca tja gor v breg,
nasproti se je prilomila
ta beračica in se v sneg
ogniti nama ni hotela.

Meta.

In vidva najbrž sta s sanmi
ob njeno bergljo se zadela,
seve, nalašč to bilo ni!

Janko.

Francetu jeza je vzkipela
in mene pahnil z vso močjó
v to babo, ki se prevrnila,
postavila se na glavó,
potem pa se čez rob zvalia
po bregu dol je v kammolom.
Da trdo bučo si razbila
dri tem je v snegu, je še dvomi!

Peter.

To pa ni bila beračica,
temveč, kot vidiš, teta Mica.

Janko.

Po bergljah se je prilomila,
kar je iskala, je dobila
od sunka krepkega Franceta,
pa če je tudi naša teta!

Stražnik.

Fantè, fantè, nikar ne laži:
narobe le je bilo res!
Pogum še zdaj v pokori kaži,
kot v slabem si pogumen ves!
Poslovi se, a pottlej pa,
že veš, kam bodeva odšla!

Ded.

Uboga sestra, torej vnuk
kriv ti je tvojih smrtnih muk!
Srce mi poka, oh, gorje,
to neprenosno je zamé!

SEDMI PRIZOR.

Prejšnji, Janez.

Janez

(bled in potr, vstopi skozi zadnja vrata).

Meta.

O, Janez, Janez, glej in čuj:
mož hoče Janka vleči v ječo!
Ti fanta zdaj mi obvaruj

pred to sramoto in nesrečo!
Saj ni dokazal še nihčè,
da on je kriv in ne Francè!

J a n e z.

Prepozno je, pomoči mi,
naj božja volja se zgodi!
Nosača, ki vse gledala,
sta zunaj mi povedala,
da Janko le je tisti bil,
ki je nesrečo zakrivil!

M e t a.

Prihodnost bode pokazala,
da delavca sta se zlagala!

J a n e z.

Ne mislim, da sta se zmotila
ali nalašč ga obdolžila...

S t r a ž n i k.

Res, to bi hudobija bila:
a delavca, pač siromaka,
oba sta vendar poštenjaka!

J a n e z.

V resnici pa le ti si, žena,
peboja tega pravi vzrok,
ker kakor osa si strupena
kar vpričo svojih vseh otrok
zmerjala mojega očeta,
da huje zagrenila bi
njegova težka stara leta!

M e t a.

Da vpričo njih storila bi
kaj takega, kar ni še zanje?

J a n e z.

Pač lahko presodila bi,
da tvoje grajano dejanje
otroke k slabemu nagnè
in v srcih njihovih zatrè
do starosti vse spoštovanje;
kar pa doma storiti sme
otrok, to dela rad drugje!

D e d.

O, Bog, ti milostljiv jim bodi,
zaradi mene jih ne sodi:

iz srca vse jim odpustim
in k tebi le od tod želim.
Mrak se mi dela pred očmi,
prišel je konec mojih dni...
Oj, z bogom, zdaj grem v pravi dom,
kjer na prihod vaš čakal bom!

(Opoteče se proti peči, se zgrudi tam na klop in umre.)

J a n e z

(poklekne poleg njega in ga rahlo objame).

Oj, oče ljubi, oče dragi,
mar res že zapustite nas?!
Privoščim mir in raj vam blagi,
tu le trpeli ste ves čas!

(Nasloni se na očeta in joka.)

S t r a ž n i k.

Sedaj pa tu mrliča dva
imeli bodete en dan.

M e t a.

Kaj, ta dva stara sta oba;
a tretji, mlad še pokopan
zaradi njih bo v ječi živ?

S t r a ž n i k.

Sam vsega tega si je kriv,
največ, kot čuli ste, pa vi;
zato se pokorite vsi!
Žal mi je vas in vaših vseh,
a v solzah se izpere greh;
zatorej tudi midva zdaj
pojdiva na plačilni kraj!

(Odpre vrata in porine Janka vun.)

J a n k o, stražnik

(odideta, in vrata se zapro za njima).

OSMI PRIZOR.

Prejšnji brez Janke in stražnika.

M e t a, otroci

(se naslonijo na mizo, klopi in stene ter glasno tarnajo in jokajo).

Usmili nas se, ljubi Bog,
in nas otmi iz teh nadlog!

Zagrinjalo pade.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič,
dvajset let vladika ljubljanski